

22.5.2013

KATSAUS SANTASPORT - LAPIN URHEILUOPISTON TURVALLISUUSTYÖHÖN

1. Yleistä

Lapin Urheiluopisto on Suomen pohjoisin urheiluopisto, jonka toimintamuotoina on liikunta-alan ammatillinen koulutus sekä liikunta-, vapaa-aika-, hyvinvointi-, majoitus-, tila-, ohjelmapalveluja tuottava liikelaitos. Toimintaympäristöön kuuluu myös ammattikorkeakoulu, eriytetty kiinteistön hallinta sekä yhteistoiminta Rovaniemen kaupungin kanssa alueella olevien ulko- ja sisäliikuntapaikkojen ja kiinteistöjen käytössä. Kokonaisuus luo haastetta turvallisuusjohtamisen ja arjen turvallisen toiminnan suhteen.

2. Taustaa

Lapin Urheiluopiston turvallisuustietoisuus aktivoitui – 90 – luvun puolivälissä uuden opetussuunnitelman tullessa käyttöön. Tällöin luontoliikunta nostettiin yhdeksi liikunnanohjaajakoulutuksen suuntautumisopintolinjaksi ja ajan hengen mukaisesti myös seikkailuliikunta nousi yhdeksi luontoliikunnan painopistealueeksi. – 90 – luvulla valtakunnassa kiinnitettiin huomiota seikkailulajien turvallisuuteen niin kasvatusmenetelmänä, kuin kaupallisena ohjelmapalvelutuotteena. Kansalliset lajiliitot kehittivät koulutusjärjestelmiään vastamaan kentän tarpeeseen saada riittävästi koulutettuja ohjaajia seikkailuliikuntalajeihin ”maalla, merellä ja ilmassa”. Lajeihin laadittiin turvallisuusohjeistuksia ja asiakas- /oppilasturvallisuuden edistämiseen sekä riskien arviointiin alettiin kiinnittämään huomiota yhä enemmän. Tältä pohjalta 2000 –luvun vaihteessa Lapin Urheiluopisto toteutti EU –hankerahoituksella yrittäjille suunnatun turvallisuuskoulutuksen 2001-2003, jonka jatkumona Pohjois-Suomessa toteutettujen *matkailukeskusten turvallisuus selvitysten* pohjalta, edelleen EU-hankerahoituksella synnytettiin nykyinen SPEK:n hallinnoima matkailualan turvallisuuspassi ”Matupa”, vuonna 2005. Myös silloisen kuluttajaturvallisuuden valvovan viranomaisen, Kuluttajaviraston, rooli kasvoi merkittävämmäksi viraston laadittua ohjeistuksia keskeisille matkailun toimialoille, esim. ohjelma- ja laskettelupalveluihin. Ohjeet opastivat palvelun tarjoajia laatimaan riskien arvioinnin – ja ennakkoinnin kannalta merkittäviä turvallisuusdokumentteja, joka edelleen vei eteenpäin palvelun tarjoajien kokonaisturvallisuutta.

Tällä tavoin Lapin Urheiluopiston aktiivinen rooli liikunta- ja matkailualan turvallisuuden kehitystyössä avasi myös omaa kokonaisturvallisuuden ajattelua. Alun perin vahvasti asiakas- / oppilasturvallisuuteen painottunut turvallisuustyö laajeni käsittämään myös omaa työturvallisuutta sekä yhä kokonaisvaltaisemmin koko kiinteistössä toimivien turvallisuutta. Rovaniemen koulutuskuntayhtymään kuuluvana oppilaitoksena Lapin Urheiluopisto joutui kehittämään omaa turvallisuusjärjestelmäänsä etupainotteisesti muihin yhtymän oppilaitoksiin

Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9

verrattuna, koska urheiluopistolla oli kaksi rinnakkaista roolia toimia sekä oppilaitoksena, että liikelaitoksena liikuntamatkailun alalla. Jälkeenpäin katsottuna seikkailuliikunnan suuririskisten lajien kanssa toimiminen auttoi koko organisaatiota katsoen riskien arvioinnissa kiinnittämään huomiota olennaiseen sekä ennen kaikkea puuttumaan nopeasti turvallisuuspoikkeamiin. Myös pedagogisesti katsottuna henkilöstön turvallisuuskoulutuksen määrän, tarpeen ja laadun ymmärtäminen oli tältä pohjalta kohtuullisen helppoa.

3. Nykytilanne

Turvallisuudesta kasvoi vuosikymmenen aikana yksi Lapin Urheiluopiston painopistealueista. Nykyään Lapin Urheiluopistolla turvallisuuden huomioiminen on keskeisessä asemassa talon päivittäisissä toiminnoissa ja turvallisuus on vahvasti esillä myös talon strategisessa suunnittelussa. Määrittelemällämme turvallisuuspolitiikalla pyrimme vaikuttamaan kokonaisvaltaisen turvallisuuden kehittämiseen ja aktiiviseen tapaturmien ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn niin opiskelijoidemme ja asiakkaittemme kuin henkilöstömmekin kohdalla.

Sitoutuneella ja aktiivisella turvallisuusjohtamisella pyrimme vaikuttamaan paitsi henkilöstömmemme, myös muiden käyttäjien asenteisiin ja toimintatapoihin. Pitämällä huolta yhdessä toimintaympäristömmemme ja -tapojemme turvallisuudesta sekä huomioimalla toisemme suorituspaikoilla sekä kiinteistön muissa tiloissa voimme yhdessä vaikuttaa turvallisuutemme edistämiseen.

Lapin Urheiluopisto toteuttaa liikunta- ja matkailualan turvallisuuden koulutus- ja kehitystyötä yhdessä yhteistyöverkoston kanssa.

Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9

YHTEISTYÖVERKOSTO

4. "Rautalankamalli" käytännön työkaluna

Lapin Urheiluopiston turvallisuusdokumentit, riskien jatkuva arviointityö sekä säännölliset turvallisuuskoulutukset parantavat valmiuttamme toimia myös poikkeustilanteissa. Mielestämme turvallisuus parantaa yhteistä viihtyvyyttämme ja kuuluu olennaisesti tarjoamiimme palveluihin laadun osana.

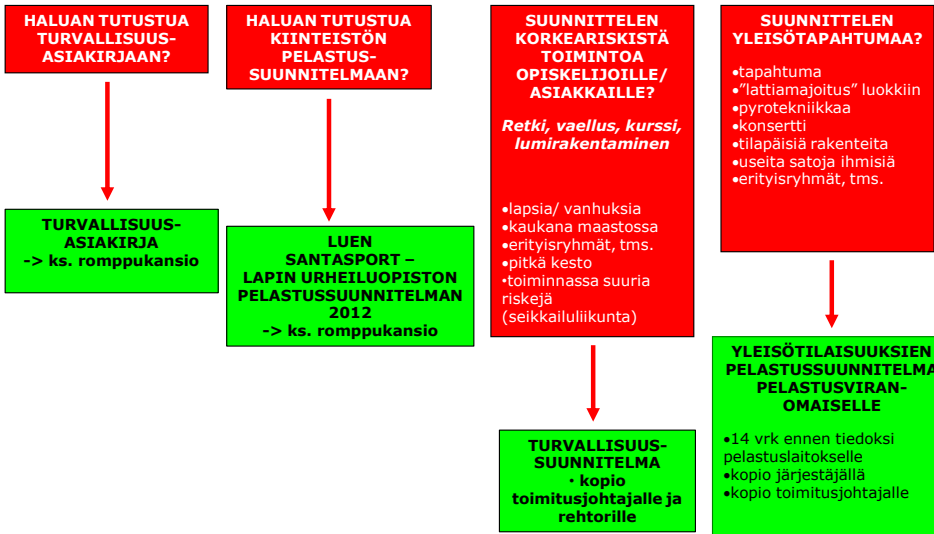
Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9

MITÄ TEEN JOS?

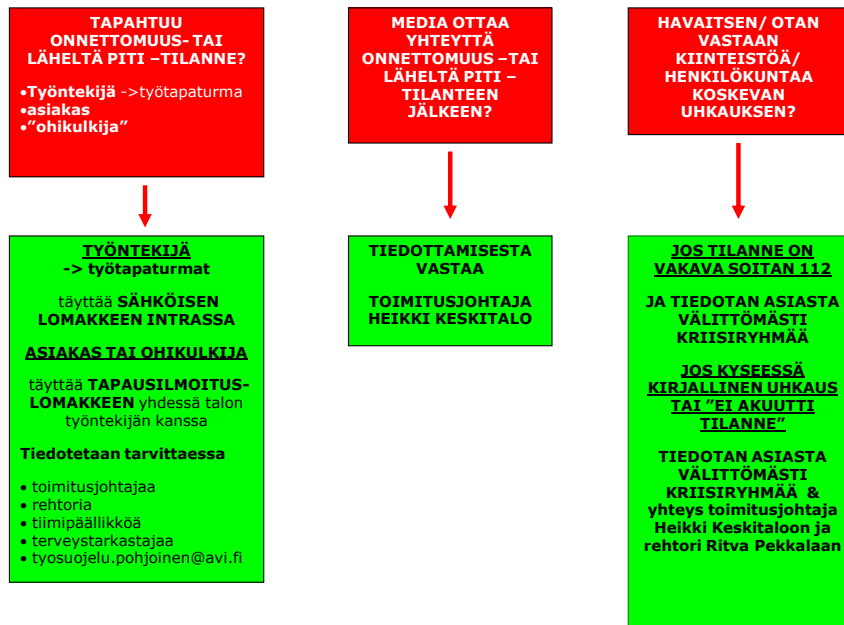
TURVALLISUUSDOKUMENTIT

**SANTA
SPORT**

MITÄ TEEN JOS?

VAARATILANTEET, ONNETTOMUUDET, UHKAUKSET

Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9

MITÄ TEEN JOS?

TYÖTURVALLISUUS & INFORMAATIO

HALUAN TUTUSTUA
SANTASPORT –
LAPIN URHEILUOPISTON
TURVALLISUUSPOLITIikkaAN

LUEN
www.santasport.fi
TURVALLISUUS
- kohdasta löytyvään
**LAPIN URHEILUOPISTON
TURVALLISUUSPOLITIikkaAN**

HALUAN TIETÄÄ
TYÖTURVALLISUUDESTA?

**TYÖSUOJELUN
TOIMINTAOHJELMA**
• nähtävissä Leena Sirviön
toimistossa
• TYHY – ryhmä toiminta
• lisätietoja antaa myös
Oula-Matti Peltonen

HALUAN INFORMOIDA
TURVALLISUUSSEIKOISTA
TALOON TULEVIA
ULKOPUOLISIA RYHMIÄ?

PYYDÄN TUTUSTUMAAN
www.santasport.fi
TURVALLISUUS
- kohdasta löytyvään
**LAPIN URHEILUOPISTON
TURVALLISUUSOHJEITA
ASIAKKAILLE**
- materiaaliin

Lisätietoa:
TALON TURVALLISUUSDOKUMENTIT LÖYTYVÄT
"ROMPPUKANSIOSTA":
\\urkka3.2aste.local\romppu(R:) – TURVALLISUUS
turvallisuuspäällikkö
Oula-Matti Peltonen

**SANTA
SPORT**

5. Turvallisuus ammatillisessa koulutuksessa

5.1 Ammatillinen koulutus - turvallisuus on vahvasti integroituna opetussuunnitelmiin

- Liikuntaneuvojakoulutus
- TURVALLISUUSVIIKKO toteutuu myös Lapin ammattioiston matkailualan koulutuksissa
- Liikunnan ammattitutkinto, liikunta- ja ohjelmapalveluiden osaamisala
- Liikunnan ammattitutkinto, aikuisliikunnan ja seuratoiminnan osaamisalat
- Valmentajan ammattitutkinto
- Ammatilliset lisä- ja täydennyskoulutukset
- Suomen ensimmäinen ski patrol - pilottikoulutus 2008-2009 sekä marraskuussa 2012 alkanut uusi valtakunnallinen ski patrol -koulutus yhteistyössä Suomen Hiihtokeskusyhdistyksen kanssa
- Urheiluakatemia kaikkien koulutusmuotojen urheilijaopiskelijoille

Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9

5.2. Ohjaajakoulutusta "maalla, merellä ja ilmassa" toimiville ohjelmapalveluyrittäjille, oppaille, opettajille, ohjaajille liikunta- ja matkailualan laajalla kentällä

- Seikkailulajien ohjaaja- ja täydennyskoulutuksia yhteistyössä lajiliittojen kanssa
- Hiihdonopettajien koulutus - painopisteenä lumi- ja talviturvallisuus
- Matkailualan turvallisuuspassi- ja kurssinjohtajakoulutus
- Kohderyhmittäin suunnatut lumi-, talvi- sekä vesiturvallisuuskurssit

6. Turvallisuushankkeet

Lapin Urheiluopisto on toteuttanut ja ollut mukana kansallisissa ja kansainvälisissä liikunta-, ohjelmapalvelu- ja turvallisuushankkeissa vuodesta 1998 alkaen.

- T.O.P.S.I.E – Training Opportunities in Europe 1998 – 2001 (Leonardo)
- TUKO – yrittäjien turvallisuuskoulutus 2001-2003 (ESR)
- Virkistysmelonnan koulutusmateriaalin kansallinen kehityshanke 2004-2006 (OPM)
- Kohti kansainvälistä seikkailu- ja ohjelmapalvelua 2005-2007 (Leader+)
- Matupa, matkailun turvallisuuspassi, 2005-2007 –koulutuskonsepti (ESR)
- Matkailukoulutuksen sateenkaarihanke 2009-2012 (ESR) >
TURVALLISUUSVIIKKO liikunta- ja matkailualan opiskelijoille
- Lapin matkailun turvallisuusjärjestelmä 2009-2013 (ESR)
- Lappilaisen koskenlaskun kansainvälistymishanke 2010-2011 (EAKR)
- Kumppanuussopimus sisäiseen turvallisuusohjelmaan liittyen sisäasiainministeriön kanssa 3.12.2010

6.1. Esimerkkinä "turvallisuusviikko"-koulutuksessa määritellyt ammattitaitovaatimukset opiskelijoille:

- opiskelija on perehtynyt matkailun turvallisuuden perusteisiin
- opiskelija on perehtynyt matkailun turvallisuuteen vaikuttavien lakien ja säädösten sisältöihin
- opiskelija tiedostaa työntekijän mahdollisuudet vaikuttaa matkailun turvallisuuteen
- opiskelija tunnistaa riskejä, ja osaa laatia riskianalyysyjä
- opiskelija osaa laatia turvallisuussuunnitelman yksittäisiin toimintoihin/ tapahtumiin
- opiskelija osaa toimia hätätilanteissa
- opiskelija osaa huomioida matkailun turvallisuuteen vaikuttavat tekijät myös käytännössä
- opiskelija on suorittanut Matkailualan turvallisuuspassin

Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9

7. Turvallisuuspalkinnot

Suomen Palopäälystöliitto on myöntänyt Lapin Urheiluopistolle kaksi turvallisuuden tunnustuspalkintoa:

- Matkailu- ja ravintola-alan turvallisuuden tunnustuspalkinto 16.10.2007
- Opetusalan turvallisuuden tunnustuspalkinto 5.4.2011

Turvallisuus- ja puolustusasian komitea on myöntänyt 13.9.2011 Lapin matkailun turvallisuusverkostolle 2010 Timanttitekopalkinnon. Lapin Urheiluopisto on Lapin matkailun turvallisuusverkoston aktiivinen toimija.

8. Yhteenveto

1990 -luvun lähtökohdista olemme päässeet turvallisuustyössämme pitkälle ja uskomme vaikuttaneemme ajan saatossa myös meiltä valmistuneiden opiskelijoittemme turvallisuustietoisuuteen, jolla näkisimme olevan vaikutusta laajassa mittakaavassa liikunta - ja matkailualan sekä yksilötasonkin turvallisuuden edistämisessä.

Samalla olemme myös havainneet tekemämme oppilaitos-/ organisaatiotasaisen turvallisuustyön haasteen. Näemme turvallisuustyön nyt loppumattomana työkenttänä, joka alati muuttuu tuoden uusia tunnistamattomia riskejä eteemme ja joihin voimme varautua vain jatkuvalla koulutuksella, asennekasvatuksella, esimerkin voimalla sekä johtamisen keinoilla. - Osaaminen ratkaisee, siksi tavoitteenammekin onkin vaikuttaa nykyisten ja tulevien liikunta- ja matkailualan ammattilaisten turvallisuusasenteisiin ja osaamiseen.

Oula-Matti Peltonen

Santasport Lapin Urheiluopiston seikkailutiimin päällikkö / turvallisuuspäällikkö

*Lisää Lapin Urheiluopiston turvallisuustyöstä sekä turvallisuuspolitiikasta
www.santasport.fi - turvallisuus*

Lapin Urheiluopisto
Hiihtomajantie 2
FI-96400 ROVANIEMI
Tel. +358 (0)207 984 200
Fax +358 (0)207 984 299

**SANTA
SPORT**

info@santasport.fi
www.santasport.fi
ALV rek.
Kotipaikka: Rovaniemi
Y-tunnus: 0973110-9